

MAL-VERKOSTO

seudut maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittäjinä

15.3.2011

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

MAL-verkosto:

- Kehittää strategista seudullista suunnittelua ja vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä yli kuntarajojen
 - kokonaisvaltaisuus, kestävä kasvu ja seutujen kilpailukyky, sujuva arki, ilmastonmuutoksen hillintä.
- Tarjoaa seutujen välisen kehittämisen ympäristön, levittää hyviä käytäntöjä, toteuttaa yhteistyöhankkeita, kehittää kuntayhteistyön prosesseja ja työkaluja seutujen ja kuntien suunnittelun tueksi, vakiinnuttaa seudullista näkökulmaa MAL-suunnittelussa, välittää näkemyksiä seutujen ja valtionhallinnon välillä.

MAL-verkosto:

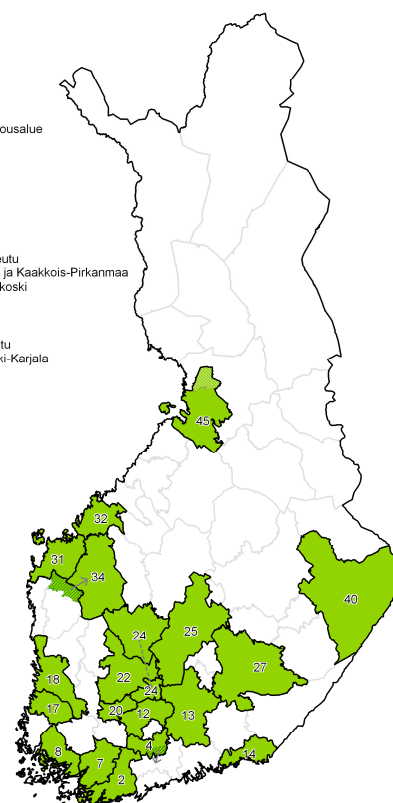
- Valtioneuvoston alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) teemaverkosto
- 19 KOKO-aluetta ~ toiminnallisia kaupunkiseutuja
- Verkoston koordinointi Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymällä
projektipäällikkö, suunnittelija
- KOKO-tiimi työ- ja elinkeinoministeriössä
aluekehitysjohtaja Janne Antikainen, MAL-verkostokummi Olli T. Alho
- Ohjausryhmä: TEM, YM, LVM, ELY, Kuntaliitto, alueiden edustus
pj. Ritva Laine, Kuntaliitto
- Aktiiviset kuntien ja seutujen maankäytön, asumisen ja liikenteen viranhaltijat

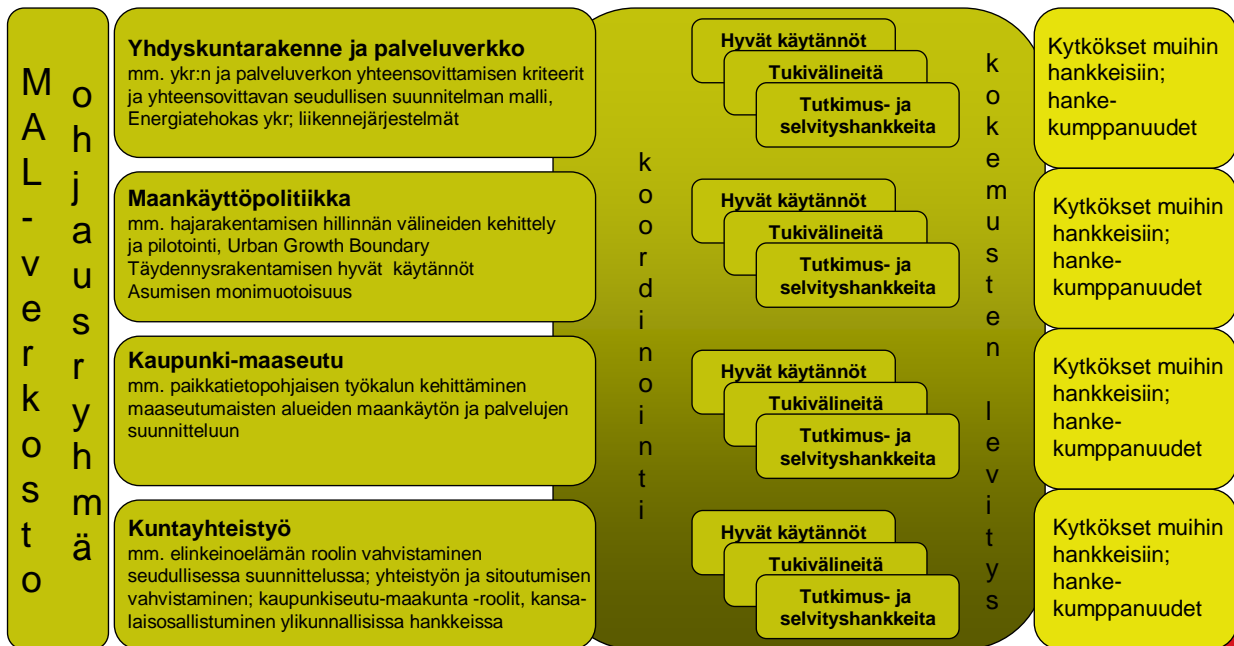
MAL-verkoston alueet 2011

- MAL-verkosto:
- 2 Länsi-Uusimaa
 - 4 Hyvinkään-Riihimäen talousalue
 - 7 Salon seutu
 - 8 Turun seutu
 - 12 Hämeenlinnan seutu
 - 13 Lahden alue
 - 14 Kotkan-Haminan seutu
 - 17 Rauman seutu
 - 18 Porin seutu
 - 20 Etelä-Pirkanmaa
 - 22 Tampereen kaupunkiseutu
 - 24 Ylä-Pirkanmaa, Keuruu ja Kaakkois-Pirkanmaa
 - 25 Jämsä-Jyväskylä-Aänekoski
 - 27 Mikkelin seutu
 - 31 Vaasan seutu
 - 32 Pietarsaaren seutu
 - 34 Seinäjoen kaupunkiseutu
 - 40 Joensuun seutu ja Keski-Karjala
 - 45 Oulun seutu

- Kunta kuuluu kahteen KOKO-alueeseen
- KOKO:on 2013
- Samaa KOKO-aluetta

Verkoston toimintarakenne: 4 pääteemaa 2010-2011

Ajankohtaisia asioita verkostossa:

- Palaute verkoston alueilta
- Verkoston internet-sivujen uusiminen
- Aluekäynnit Etelä-Pirkanmaa 12.1., Ylä-Pirkanmaa/Keuruu/Kaakkois-Pirkanmaa 11.3., Vaasan seutu 24.3., Pietarsaaren seutu 29.3.
- Teemakokoukset 15.-17.3.
- JoukkOKOhtaus Hämeenlinnassa 3.-5.5. www.tem.fi/joukkokohtaus
- Koulutus: Asumisen strateginen suunnittelu, Tampere, 8.-9.6., yhteistyössä DEMO-verkoston kanssa
- Toimenpiteitä: Maapaikka-hanke, Urban Growth Boundary, yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisen kriteeristö, vuorovaikutus seudullisessa suunnittelussa

Teema I: Yhdyskuntarakenne ja palveluverkko

- *Hyvien käytäntöjen kokoaminen* seudullisista yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehittämisen hankkeista ja prosesseista ja kootun tiedon hyödyntäminen koulutuksessa.
- *Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensopivuuden kriteerit.* Kriteerien laadinta alkaa 3/2011. Verkoston alueiden yhteisesti laaditut kriteerit valmistuvat vuoden 2011 puolella.
- *Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisen suunnitelma - pilotointi.* Kehitetään malli yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamissuunnitelmasta ja seurannasta.

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2012
- opas yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisesta

Teeman vastuuseutu: Oulun seutu

Sidoksia: PARAS-arviointitutkimus, KARA-verkosto

Kontakti: Marja Uusivuori, marja.uusivuori@tampereenseutu.fi, 040 1952852,
Anne Leskinen, seutusunnittelija, Oulun seutu, anne.leskinen@ouka.fi

Teema II: Maankäyttöpolitiikka

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: maapolitiikka, hajakenttä, keskustojen kehittäminen, asuntoliittiset toimet.
- Palveluvyöhykesuunnittelun malli Urban Growth Boundary. Aihetta käsittelevä starttityöpaja pidettiin 2.12.2010. Pyritään käynnistämään kehittämishanke kevään 2011 aikana yhdessä Sitran, YM:n ja muiden hankekumppanien kesken, ml. pilottialueet.
→ ks. aineistoa verkoston extranetistä kohdasta Teemaryhmät, Maankäyttöpolitiikka

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2013
- vyöhykepohjainen kasvun ohjaamisen seudullinen sopimusmalli ja suunnittelutyökalu

Teeman vastuuseutu: Tampereen kaupunkiseutu

Sidoksia: Sitran Energia- ja Maamerkit-ohjelmat, ERA17, Kuntaliitto, UGB-hankkeen kumppanit

Kontakti: Kimmo Kurunmäki, kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi, 040 5793396
Markku Lahtinen, kaavoituspäällikkö, Kangasala, markku.lahtinen@kangasala.fi

Teema III: Kaupunki-maaseutu

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: maaseutumaisten alueiden kehityskuvat, kyläkaavoitus, palvelujen verkon kehittäminen maaseutumaisilla ja kaupunkiseutujen reuna-alueilla kuntarajat ylittäen.
- Maapaikka-hankekokonaisuus: Maapaikka I -hanke (2011-2012) ja Maapaikka II -hanke (2012-2013): maaseutumaisten alueiden maankäytön ja palvelujen paikkatietopohjaisen suunnittelun kehittäminen. Yhteishanke DEMO-verkoston kanssa.
- Maapaikka I -hanke: olemassa olevat toimintamallit, tarvekartoitus alueilla, mallinnuksen käynnistys. Ilmoittautunut yhdeksän aluetta. Kokonaisbudjetti 119 000e. Alueiden rahoitusosuus 2000e/alue.
- Maapaikka II -hanke: mallinnus, pilotointi ja mallin käyttökoulutus. Kohdistuu alueille, jotka ovat olleet mukana I-vaiheessa. Budjetti, rahoitusosuudet ym. tarkentuvat myöhemmin.

Tavoiteltu lopputulos:

- pilottiselvitykset case-alueille 2011-2013
- suunnittelutyökalu, eri aluetasoilla sovellettava tarkastelumalli.

Teeman vastuuseudut: Tampereen kaupunkiseutu ja Ylä-Pirkanmaa

Sidoksia: DEMO-verkosto, Sitra, YM, YTK, pilottiseudut

Kontakti: Marja Uusivuori, marja.uusivuori@tampereenseutu.fi, 040 1952852

Teema IV: Kuntayhteistyö

- Hyvien käytäntöjen kokoaminen: sitoutumista edistävät prosessit, ongelmanratkaisujen kartoitus ja kehittämistarpeiden tunnistaminen.
- Elinkeinoelämän rooli seudullisissa MAL-hankkeissa. Selvityshanke 11/2010-2/2011 + mahdollinen jatkoselvitys 2011.
- Kansalaiset osana strategisia seutusuunnitteluprosesseja.
Teemaryhmän parissa kehiteltävä aihe ja siihen liittyvä hanke 2011-2012.

Tavoiteltu lopputulos:

- selvityshankkeen raportti 2/2011 ja kehittämistarpeiden tunnistaminen
- seudullisten prosessien vuorovaikutuksen ja osallistumisen nykykäytännöt, kehittämistarpeet ja mallit

Teeman vastuuseutu: Kotkan-Haminan seutu

Sidoksia: PARAS-arviointitutkimus, elinkeinoelämä, maakuntien liitot, ministeriöt, Kuntaliitto

Kontakti: Kimmo Kurunmäki, kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi, 040 5793396
Markku Hannonen, yleiskaavapäällikkö, Kotka, markku.hannonen@kotka.fi
Pauli Korkiakoski, seutusuunnittelija, Cursor Oy, pauli.korkiakoski@cursor.fi

MALlikortit

Toteutuneet:

- Ekotehokkuus
- Energiatehokkuus
- Hajarakentaminen
- Ilmastonmuutos
- Kaupan ala ja yhdyskuntarakenne
- Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus
- Keskitehokas asuntorakentaminen ja kaupunkipientalot
- Liikennejärjestelmien kehittäminen
- Maankäytön, kaavojen ja yhdyskuntarakenteen taloudellinen ulottuvuus
- Maapolitiikka
- Maaseutumaisten alueiden ja kylien kehittäminen
- Seutujen yleiskaavat ja rakennemallit

Tulossa:

- Asuntopoliittika
- Paikkatieto
- Palveluverkko/palvelurakenne
- Vapaa-ajan asuminen

HAJARAKENTAMINEN	AIHEESTA MUUALLA
<i>Hajarakentaminen, haja-asutusalueet, hajarakentamisen ohjaus, hajarakentaminen ja kuntatalous, palvelut haja-asutusalueilla</i>	<ul style="list-style-type: none"> •Helminen, V. & M. Ristimäki. (2008). Kyläasukuksen kehitys kaupunkiseuduilla ja maaseudulla. Suomen ympäristö 24/2008, Rakennettu ympäristö, 92 s. Ympäristöministeriö. •Julkisen liikenteen palveluiden turvaaminen haja-asutusalueilla. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 49/2008. •Kononen, A. (2005). Haja-asutusalueen lupahallinto. Alueidenkäytön neuvottelupäivä 6.9.2005. •Kononen, A. & A. Pihala (2007). Yhdyskuntarakenne hajautuu kehyskuntien maaseutualueilla – onko kaavoituksella keinoja sen hallintaan? Maankäyttö 2/2007. •Koski, K. (2008). Kuntatalous ja yhdyskuntarakenne (selvitys / raportti). Suomen ympäristö 42/2008. Ympäristöministeriö. •Maankäytön suunnittelu ja rakentamisen ohjaus rannoilla. Luonnos 30.12.2003. Ympäristöministeriö. •Urban growth boundary (UGB). What is it? Why do we need it? State government of Victoria, Department of Sustainability and Environment. •Valtiontalouden tarkastusvirasto (tiedote 3.6.2010): Hajarakentamisesta aiheutuu merkittäviä kustannuksia •Viekö hajarakentaminen kuntaa vai kunta hajarakentamista? Tietoa hajarakentamisesta päättäjiille. •Yhdyskuntarakenne eheäksi - ajateltavaa kuntapäätäjille. Suomen kuntaliitto 2006. •Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämissuunnitelma (2004). Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämissuunnitelma.
TOTEUTETTUJA	
<ul style="list-style-type: none"> •Oulun seudun hajarakentamisselvitys (Oulun seutu) •Asemakaavojen ulkopuolisen asuntorakentamisen vaikutukset Oulun seudulla vv. 2000-2001. Oulun seutukunta, Oulu 2003. 	
KÄYNNISSÄ TAI SUUNNITTEILLA OLEVIA	
<ul style="list-style-type: none"> •Ympäristöministeriön kyläkaavoitushanke ; Mänttä-Vilppulan Pohjaslahti (Ylä-Pirkanmaa) 	
VERKOSTON MATERIAALIA AIHEESTA	
<p>Hajarakentamispäivä 10.5.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Suunnittelutarveratkaisut Tampereen kaupunkiseudulla. (Leena Stranden) •Tampereen pohjoinen suuralue. (Kiveliö-Lukka) •Hajarakentamisen hallinnan tilanne Oulun seudulla (Markku Uusimaa) •Hajarakentaminen Kuopiossa. (Romppanen) •Hajarakentamisen ohjaus Jyväskylässä. (Jarmo Matikainen) •Hajarakentaminen seutuyhteistyössä (Ritva Laine) •Hajarakentamispäivän keskustelumuistio ► K kaikki edelliset saatavana MAL-verkoston extranetistä (>materiaalit >verkostotapaamiset >hajarakentamis-tapaaminen 10.5.2010) 	
ASiantuntijat	
<ul style="list-style-type: none"> • ei toistaiseksi nimettyjä asiantuntijoita 	
AIHEESTA MUUALLA	
<p>Luettavissa internetistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Harkitsetko kodin rakentamista haja-asutusalueelle? Pientalorakentajille suunnattu opas. •Helminen, V. & M. Ristimäki. (2007) Kaupunkiseutujen haja-asutusalueen väestömuutokset Suomessa 1980-2005. Suomen ympäristö 9/2007, Rakennettu ympäristö, 72 s. Ympäristöministeriö 	<p>Muut:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Huhdanmäki, A., Halme T., Martamo R. & Lahti P. (1999). <i>Yhdyskuntarakenteen hajautumisen ja pirstoutumisen mallintaminen</i>. Liikenneministeriö, Ympäristöministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Kauppa- ja teollisuusministeriö, Suomen Kuntaliitto, TEKES, Tielaitos ja Ratahallintokeskus. LYYLI-raporttisarja 9. Helsinki. •Kiuru, P. (1999). Päivittäistavarakauppapalvelujen saavutettavuus haja-asutusalueilla. LTT-tutkimus Oy. Julkaisuja B 155. •Laakso, Seppo ja Loikkanen, Heikki A.: Kaupunkitalous. Johdatus kaupungistumiseen, kaupunkien maankäyttöön sekä yritysten ja kotitalouksien sijoittamiseen. Gaudeamus 2004. •Lehtola, I. (2001). Palvelujen muutos ja syrjäkyläläisen arki. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja n:o 50. •Mäntylä, K., Pekkanen J. & T. Sneck (1998). Haja- ja loma-asumisen uudet muodot. Tulevaisuuden näkymiä ja kehittämismahdollisuuksia. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus, VTT, Rakennustekniikka B76. •Pekkanen, J. (1996). Kaavoihin kangistumattomat. Asukkaiden haastattelututkimus haja-asumisen eduista ja haitoista. Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskus. A-sarja. nro 25.

MAL-verkosto

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Satakunnankatu 18 A, 33210 Tampere
www.tampereenseutu.fi

Projektipäällikkö Kimmo Kurunmäki
kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi
p. 040 579 3396

Suunnittelija Marja Uusivuori
marja.uusivuori@tampereenseutu.fi
p. 040 195 2852

